

1. javna predstavitev mnenj - Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano -
o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali (ZZZiv-F),
EPA 746-IX

Predstavitev, 12. 7. 2023

Veterinarska fakulteta, Univerza v Ljubljani
dekanja, izr. prof. dr. Breda Jakovac Strajn, dr. vet. med., l.r.

Spoštovane in spoštovani,

zahvaljujem se za priložnost, da lahko danes v imenu veterinarske stroke oziroma v imenu Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani, podam mnenje o predlogu sprememb in dopolnitev Zakona o zaščiti živali. Naj takoj na začetku poudarim, da se veterinarji in veterinarska stroka še kako zavedamo pomembnosti dobrobiti živali in njene zakonske ureditve ter pomembnosti spodbujanja družbene odgovornosti do živali. Vse naštetje je namreč del našega osnovnega poklica in našega strokovnega poslanstva. Vse naše delo je povezano z živalmi, s skrbjo za njihovo zdravje in njihovo dobro počutje.

Veterinarstvo je v Evropi zakonsko reguliran poklic. Poleg veterinarskega so regulirani poklici še zdravniki, zobozdravniki, višje medicinske sestre, babice, farmacevti in arhitekti. Regulirani poklici so tisti, za katere so predpisani posebni pogoji glede posebnih poklicnih kvalifikacij, ki jih določajo zakoni ali podzakonski akti. V Direktivi 2005/36/EU o priznavanju poklicnih kvalifikacij ter njeni spremembi 2013/55/EU so opredeljene vse kompetence, ki jih mora bodoči veterinar pridobiti med študijem in med njimi je tudi »ustrezno poznavanje strukture, funkcij, vedenja in fizioloških potreb živali v povezavi z rejo živali, krmljenjem, dobrim počutjem, razmnoževanjem in splošno higieno«. Temeljni cilj izobraževanja je med drugim tudi »zdravljenje, zaščita in dobrobit rejnih in ljubiteljskih vrst živali«. Z nacionalno akreditacijo naša fakulteta dokazuje, da izpolnjujemo zahteve reguliranega poklica veterinarja. Pred nekaj leti smo pridobili tudi evropsko akreditacijo, kar pomeni, da imamo v Sloveniji visoko usposobljeno in v Evropi prepoznano Veterinarsko fakulteto, kar premalokrat poudarjamo.

Zakon o veterinarstvu v svojem 2. členu opredeljuje, čemu je veterinarstvo namenjeno. Med 11 alinejami je opredeljena tudi »zaščita živali pred mučenjem in trpljenjem ter skrb za dobro počutje živali.« Skratka, skrb za dobrobit nam je veterinarjem naložena na evropskem in nacionalnem nivoju, zato je razumljivo, da smo si ravno na VF/NVI prizadevali za ustanovitev Nacionalnega centra za dobrobit živali, ki smo ga lani tudi ustanovili. Je pa nerazumljivo, da ta Center do sedaj ni dobil nobenih finančnih sredstev, zato se nikakor ne moremo strinjati s predlogom spremembe zakona, ki

pravi, da bi finančna sredstva za uvajanje sprememb zakona iskali na MKGP – trdno smo namreč prepričani, da mora država najprej poskrbeti za že delujoče instrumente, da lahko opravljajo svoje delo. V Centru smo v zadnjem letu organizirali izobraževanja za veterinarske inšpektorje ter pripravili cca 20 strokovnih mnenj na različna vprašanja, npr. mnenje glede delovanja pasjih farm, agresivnega vedenja konj, mnenje glede uporabe bodeče žice na pašnikih, toplotnega stresa, glede sterilizacije mačk, v pripravi pa je še več drugih mnenj. V to delo so vključeni zaposleni na naši fakulteti kot tudi drugi strokovnjaki, ki so se predstavili tudi na prvem posvetu o dobrobiti živali v DS oktobra 2022 in dokazali, da pokrivamo prav vsa področja – predstavili so pereča vprašanja na področju dobrobiti od divjadi v oborah do eksotičnih in ljubiteljskih ter živali ter živali v postopkih. Zato enostavno ne razumemo, zakaj nismo bili vključeni v pripravo predlogov sprememb zakona. Nujno je, da politika pri pripravi zakonov upošteva mnenja stroke in prevzame odgovornost tam, kjer gre za politične odločitve.

Naj se vrnem k reguliranemu poklicu veterinarja. Direktiva predpisuje, da usposabljanje veterinarjev obsega skupno najmanj pet let rednega teoretičnega in praktičnega študija. V praksi to pomeni, da na VF bodoči veterinarji opravijo 10.800 ur izobraževanja. Verjamem, da boste razumeli, zakaj se veterinarska stroka ne more strinjati s predlogom, da bi Upravni organ, pristojen za veterinarstvo imenoval pooblaščenec svetovalce za zaščito živali. V obrazložitvi ste navedli, da »z uvajanjem inštituta pooblaščenega svetovalca nevladne organizacije v javnem interesu postajajo komplementaren del sistema inšpekcijskega nadzora za zaščito živali«.

Kako naj bo nekdo, ki deluje na področju nevladne organizacije v javnem interesu in opravi le 40 ur usposabljanje, enakovredno usposobljen kot univerzitetno izobražen veterinar oziroma veterinarski inšpektor, ki mora imeti poleg tega še najmanj pet let delovnih izkušenj, izpit iz upravnega postopka, izpit iz zakona o inšpekcijskem nadzoru in izpit iz zakona o prekršku? Še več - predlagatelj celo vzpostavlja nadzorstvo nad ugotovitvami – ne nad odločitvami – ampak ugotovitvami uradnega veterinarja v obliki komisije, v kateri je tudi pooblaščenec svetovalec. Najbolj absurdna pa je določitev predloga zakona, da bo komisija odločila, kaj mora ugotoviti uradni veterinar in da zoper to odločitev komisije pritožba celo ni mogoča!

40 ur usposabljanja: če pogledamo samo osnovne značilnosti in potrebe šestih živalskih vrst – govedo, konji, psi, mačke, prašiči, perutnina, zraven pa še zakonodaja ugotovimo, da je izobraževanja manj kot 10 ur na živalsko vrsto. Sprememba zakona je zato v delu, kjer se predlaga pooblaščenec svetovalce, strokovno in pravno nesprejemljiva, zato naj se ta umakne.

V nasprotju s tem pa VF zelo podpira predlog ustanovitve prehodnih hlevov in lahko s svojimi resursi nekje celo pomaga.

Še nekaj bi rada izpostavila - na fakulteti v zadnjem času aktivno sodelujemo pri obravnavi suma kaznivega dejanja mučenja živali po 341. členu Kazenskega zakonika RS, še posebej, ko gre za sum mučenja živali, ki se je končal s poginom. Že leta 2019 smo vzpostavili tesno in dobro sodelovanje z Upravo kriminalistične policije in v letošnjem letu še z Vrhovnim državnim tožilstvom RS. Predlagamo spremembo

zakonodaje v delu, da pri sumu mučenja živali aktivno sodelujejo veterinarji, pri poginuli živali pa se obvezno odredi obdukcija, ki jo opravi veterinar patolog specialist.

Predlagatelji sprememb zakona so navedli, da želijo s spremembami in dopolnitvami zakona veljavno zakonodajo sistemsko nadgraditi predvsem na področjih svetovanja, pa tudi nadzora in odkrivanja nezakonitih ravnanj z živalmi ter njihove oskrbe. Prepričani smo, da predlagatelji zakona želijo dobro. S skupnimi močmi, z upoštevanjem mnenj veterinarske stroke, lahko Zakon o zaščiti živali bistveno izboljšamo in s tem neizmerno pripomoremo k dobrobiti živali.